

דברות קודש

מאת
נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת נח

נאמץ

©
כל הזכויות שמורות
ל'איגוד חסידי בוסטון' {ע"ר}
שע"י קהל 'קדושת פינחס' באסטאן
רח' נועם אלימלך 2 ביתר עילית.

להנצחות לרגל שמחה
או לעילוי נשמות
ניתן לשלוח מייל:
A0799326426@GMAIL.COM
058-325-4668

עיצוב וסדר:
א.ש. אשדוד
0527627127

פרשת שופטים תשפ"א

קידושא רבא בצפרא דשבתא

(פ:ו) שעל ידי תשובה מיראה הזדונות נהפכו לשגגות ועל ידי תשובה מאהבה הזדונות נהפכו לזכויות.

על כן בחג הסוכות שאנו באים לחסות בצל ש-די על ידי מצות ומעשים טובים מאהבת השם יתברך, אז מונה העונות לידע כמה מצות יהיה חילוף העונות, וזהו פירוש ראשון, הוא שנקרא החג הזה ראשון, כי לו משפט להקרא ראשון, על שיש בו מעלות חשבון העונות, ואזי הוא משפיע לנו טובה וברכה כאשר רצונו יתברך להשפיע תמיד.

בספ"ה ק בני יששכר (תשרי י"א טו) כתב שמנהג אבותינו תורה היא, אחר שגמרין מצות הלולב בהלל והושענות והקפות, מסירין הלולב מידן ומכריזין בקול רם, 'למען דעת כל עמי הארץ כי ה' הוא האלוקים אין עוד' (מלכים א ח ט). ומעמא בעי, וג"ל לומר טעם בזה על פי מ"ש בפרשת שופטים

נמצאים אנו בעיצומם של ימי חודש אלול שהוא חודש הרחמים והסליחות ועיני כל ישראל פקוחות לפשפש במעשיהם וליישר אורחותיהם ולשוב אל ה'. זה ידוע כי איכא ב' בחינות של תשובה, יש תשובה מיראה ויש תשובה מעולה יותר והיא תשובה מאהבה, ותכלית עבודתנו באלו הימים היא להגיע לדרגת תשובה מאהבה.

ידועים הם דבריו של הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע בספרו הק' הקדושת לוי (האוינו) על מה דאיתא בגמרא (תנחומא אמור כב) ולקחתם לכם ביום הראשון (ויקרא כג מ), וכי ראשון הוא וכו', אלא ראשון לחשבון עונות. ומבאר שם דתשובה בימים נוראים היא תשובה מיראה, ואחר יום הכפורים כשעוסקין במצות סוכה ולולב וד' מינים וצדקה כיד ה' הטובה בנדרבה וחובה לעבוד את עבודת ה' בשמחה וטוב לב, אזי התשובה הזאת תשובה מאהבה. וידוע מאמר חכמינו ז"ל (יומא

ולכאורה מהראוי להתבונן למה יהיה זה באיסור, הלא זה מכבוד המלך שעובדין ומכבדין את שריו ועבדין, אבל תבין הענין, דהן אמת מחוייבין לכבד את שרי המלך בביתן ובהיכלותיהן, מקום שאין שם המלך בכבודו ובעצמו. אבל העובד את שר המלך בהיכל המלך הנה נתחייב בראשו, הלא תראה אוריה החתי על שאמר בפני דוד ואדוני יואב (שמואל ב יא, יא) נתחייב כידוע, ולפי זה צא ובדוק מקום שאין שם כבוד מלכותו ית"ש, הלא מלא כל הארץ כבוד ולית אתר פנוי מיניה, ומי שמכבד ועובד איזה דבר חוץ מכבודו ית"ש, הלא הוא כופר בדבר זה והיא כפירה גמורה.

ולפי זה יקשה לך א"כ איך אנו מכבדין את המצות, היינו תשמישי המצות מחבבין ומנשקין אותן, הלא הוא בפני המלך ובהיכלו ואין עוד מלבדו, זה אינו קושיא, דכיון דזה מצוה שנצטוינו מפיו ית"ש, הנה אמר ונעשה רצונו, א"כ רצונו כביכול מלוכש בהמצוה, וכמו שהארכנו במקום אחר, ובזוה"ק קורא ומכנה להמצות כביכול איברין דמלכא, כי כביכול כח המצוה ב"ה מלוכש בהמצוה, משא"כ העובד ומכבד את צבא השמים, שאין בזה

(דברים יז ב-ג) כי ימצא בקרבך וגו', וילך ויעבד אלהים אחרים וגו' ולשמש או לירה או לכל צבא השמים אשר לא צויתי. הנך תיבות אשר לא צויתי אינו מובן ויש בזה מקום ח"ו לטענות האפיקורסים.

רש"י (שם) מפרש אשר לא צויתי – לעבדם, והוא על פי מה שאמרו חז"ל (מגילה ט) מעשה בתלמי המלך שכינס שבעים ושנים זקנים והכניסן בשבעים ושנים בתים, ולא גילה להם על מה כינסן, ונכנס אצל כל אחד ואחד, ואמר להם כתבו לי תורת משה רבכם, נתן הקב"ה בלב כל אחד ואחד עצה והסכימו כולן לדעת אחת, ואחד מהתפוסקים ששינו לתלמי המלך הוא הפסוק וילך ויעבוד אלהים אחרים אשר לא צויתי לעובדם, ומפרש רש"י (שם עמוד ב) אשר לא צויתי לעובדם – שאם לא כתבו לעובדם, משמע אשר לא צויתי שיהיו, ויאמר א"כ אלהות הן, שעל כורחו נבראו.

אנחנו בענייני פירשנו בזה דהנה התחלת המעות של ע"ז בדור אנוש, באמרם שמן הראוי לכבד ולעבוד לכוכבי השמים וכסילהן, להיותן שרי המלך שהשי"ת מסר בידן הנהגת העולם, וכמבואר הדבר ברמב"ם ריש הלכות ע"ז (א א),

שלמה שוורץ הי"ו שבסוכות אנו מזכירים כל עמי הארץ, ובשמיני עצרת לא מזכירים אותם.

והביאור בזה על פי דברי רש"י על הפסוק (במדבר כט לה) ביום השמיני עצרת תהיה לכם וגו', ורש"י (שם) מביא מה שאמרו חז"ל (סוכה נה:): הני שבעים פרים כנגד מי, כנגד שבעים אומות, פר יחידי למה, כנגד אומה יחידה, משל למלך בשר ודם שאמר לעבדיו עשו לי סעודה גדולה, ליום אחרון אמר לאוהבו עשה לי סעודה קמנה כדי שאהנה ממך.

ולבן בימי חג הסוכות אנו מזכירים כל עמי הארץ, אמנם בשמיני עצרת שזו היחוד בין קודשא בריך הוא לכלל ישראל, אנו אומרים אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו'.

יעזור השי"ת שנזכה לתשובה שלימה, לתשובה בשתי הבחינות, תשובה מיראה ותשובה מאהבה, ושנזכה להבחינה של אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו, ושנזכה לכתיבה וחתומה טובה עדי נזכה לנחמת ציון ובנין ירושלים בביאת גוא"צ בכ"א.

ציוי מאת השי"ת, הנה היא כפירה, וכמ"ש לעיל, וזה שאמר הכתוב או לכל צבא השמים 'אשר לא צויתי'.

על כן מנהג אבותינו תורה היא, כאשר אנחנו משתעשעין ומכבדין את מצות ד' מינין אשר נתן לנו השי"ת באהבה ובזמן שמחתנו, הנה לא יעלה על לב איש ח"ו שמותר לעבוד איזה דבר זולת הבורא ית"ש הלילה, חלילה להעלות זה על לבך, ומה שאנו מכבדין את המצות על כי כח המצוה ב"ה מלוכש בה, והוא אשר קדשנו כמצותיו וצונו על זה, על כן כגמר המצוה אנו מכריזין ואומרין למען דעת כל עמי הארץ כי ה' הוא האלוקים אין עוד.

והנה כבר הזכרנו לפני כמה שבועות בשם הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זצ"ל, שהתכלית של כל הימים הנוראים, הוא כדי להגיע ל'אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו' (שם ד לה).

ונתקשתי מה החילוק בין סוכות שאומרים אז 'למען דעת כל עמי הארץ כי ה' הוא האלוקים אין עוד', לשמיני עצרת שאומרים 'אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו'. והשיב לי חתני הרב

רעוא דרעוין

עם ה' אלוקיך (מיכה ו', ח'). (בספר מדרש פינחס אות א' מביא עובדה זו בשם הרה"ק רבי וואלף מואבריו ז"ע)

מעובדא זו נמצאנו למדים שענין זה של תמים תהיה עם ה' אלוקיך, היא ההתחלה של תשובה. וצריכים להתבונן מה היא המצוה של תמים תהיה עם ה' אלוקיך, שהוא נקודת ההתחלה של תשובה.

רש"י (דברים יח ג') מפרש, תמים תהיה עם ה' אלוקיך - התהלך עמו בתמימות, ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו. אצל חסידים היה רש"י זו רגיל בפיהם.

הרמב"ן (שם) הלך בעקבות רש"י ומפרש תמים תהיה עם ה' אלוקיך - שנייחד לבבנו אליו לבדו, ונאמין שהוא לבדו עושה כל, והוא היודע אמתת כל עתיד, וממנו לבדו נדרוש העתידות מנביאיו או מאנשי חסידיו, רצונו לומר אורים ותומים, ולא נדרוש מהוברי שמים ולא מזולתם, ולא נבטח שיבואו דבריהם על כל פנים, אבל אם נשמע דבר מהם, נאמר

נחזור על עובדא שאני רגיל לספר בימים אלו שכולנו מתעוררים לתשובה, על פעם אחת שישב הרה"ק רבי זושא מאניפולי ז"ע ביחד עם החבריא קדישא בימי התשובה, האווירה שם היתה נעלית מאד. אחד מהתלמידים של הרבי ר' זושא נתעורר בו הרהור תשובה, וולגו עיני דמעוה. וכאשר ראו אחרים והבינו זאת נתלהבו בו ונתהווה בין כולם התעוררות והתלהבות גדולה מאוד, הביט הר"ר זושא בפני תלמידיו, ואמר רבוננו של עולם הנה בודאי העת והעונה לעשות תשובה, אלא עתה יודע האמת שאין בי כוח לעשות תשובה, אלא מה יכול זושא לעשות, יעלה לך האותיות של תשובה, היינו הראשי תיבות של המילה תשובה, ובוה נצא ידי חובת 'פתחו לי פתח כחודה של מחט ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם'. ואלו הם הפסוקים המרכיבים את המילה תשובה, ת - תמים תהיה עם ה' אלוקיך (דברים יח ג'). ש - שויתי ה' לנגדי תמיד (תהלים טו ח). ו - ואהבת לרעך כמוך (ויקרא יט לד). ב - בכל דרכיך דעהו (משלי ג ו). ה - היכון לקראת אלוקיך ישראל וגו' הצנע לכת

ונראה לי לומר על פי דברי הבעל הטורים, שתמים הוא נכתב ב- ת' גדולה, ובהקדם דברי מרן הבעל שם טוב זי"ע (ספר בעש"ט עה"ת בשם דעת משה ויחל משה) שתמים בניקוד הדגש בתי"ו, מורה על נקודת הלב, רצה לומר שתהי' תמים עם נקודת הלב. עכ"ל.

והנה אל"ף מרמז על אלופו של עולם, והתי"ו התרחק משורשו הכי רחוק שיכולים להתרחק, ולא רק זה שהתרחק אלא שהוא מחזיק את עצמו בגאווה, שהוא ת' גדול, שעליו נאמר תועבת ה' כל גבה לב (משלי טו, ה), ואין אני והוא יכולים לדור בעולם (סוטה ה), והיינו ריחוק בתכלית הריחוק. ובכל זאת אם נשאר א פינטעלע איד - נקודת הלב בתוך התי"ו הגדול, מנקודה זו שהיא בחינת פתחו לי פתח כחודה של מחט, יכולים לחזור בתשובה, ולכן נקודת התשובה מתחיל עם הפסוק תמים תהיה עם ה' אלוקיך.

כי תצא למלחמה על אויבך וגו'. והיה בקרבכם אל המלחמה וניגש הכהן ודבר אל העם. ואמר אליהם שמע ישראל, אתם קרבים

הכל בידי שמים, כי הוא אלוקי האלוקים, עליון על הכל, היכול בכל, משנה מערכות הכוכבים והמזלות כרצונו.

ובאור החיים הק' (שם) כתב אם תהיה עם ה', תמים תהיה, לא יחסר לך דבר, ואין מה שיוגד המול עליך תתקיים לרעה, וזה לך האות אברהם שהתהלך לפני ה', הגם שהראה המול עליו שלא יוליד, נתהפך וילד (שבת קנ"ו), וכפי זה תיבת תהיה נמשכת למעלה ולמטה, על זה הדרך תמים תהיה אם תהיה עם ה', או על זה הדרך תמים תהיה כשאתה עם אלוקיך.

ואמרתי פעם בענין זה כוונה בברכת השיבה שופטיו שאנו אומרים בשמונה עשרה, שאנו מבקשים 'והסר ממנו יגון ואנחה, ומלוך עלינו מהרה אתה הוא ה' לבדך בחסד וברחמים'. כשאדם מקבל עליו מלכות שמים ואתה הוא ה' לבדך הוא בורא ומנהיג לכל הברואים, אז בזה הוא מסיר מעליו יגון ואנחה.

בבעל הטורים (שם) כתב, תמים. ת' גדולה שאם תלך בתמימות כאילו קיימת מאל"ף ועד תי"ו.

היום למלחמה על איביכם, אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם (דברים כ א-ג). ומפרש רש"י (שם) שמע ישראל – אפילו אין בכם זכות אלא קריאת שמע בלבד, כדאי אתם שיושיע אתכם (סוטה מב.).

בתמשך הפרשה (שם פסוק ח) נאמר, ויספו השוטרים לדבר אל העם, ואמרו מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישב לביתו, ולא ימס את לבב אחיו כלבבו. ומפרש רש"י (שם) הירא ורך הלבב – רבי עקיבא אומר כמשמעו, שאינו יכול לעמוד בקשרי המלחמה ולראות חרב שלופה, רבי יוסי הגלילי אומר, הירא מעבירות שבידו. ואמרו חז"ל (סוטה מד:) דלפי רבי יוסי הגלילי, אפילו שח בין תפילה לתפילה, [שח בין הנחת תפילין של יד לתפילין של ראש, רש"י שם], עבירה היא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה.

ויש לתמוה כי בתחילה נראה שבזכות קריאת שמע בלבד ינצלו מן האויבים אע"פ שלא יהיו צדיקים, ומאידך מבואר שאף עבירה דרבנן חמורה היא וחוזרים עליה מן המלחמה ונכלל ב'הירא ורך הלבב', והוא תימה.

ואמר כ"ק אא"ז מו"ר זי"ע ליישב הדברים, דבעת צאת אנשי

הצבא למלחמה כתיב 'וניגש הכהן ודבר אל העם', והיינו הכהן המשיח שהוא היוצא לפני העם למלחמה, והוא מחזק את לבם בדברי עידוד כדכתיב 'שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על איביכם אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם', ועל זה דרשו אפילו אין בכם זכות אלא קריאת שמע בלבד, כדאי אתם שיושיע אתכם. הכהן המשיח לפי שהוא כמליץ יושר על בני ישראל והוטל עליו ללמד זכות על כל היוצאים למלחמה ואף על הפחות שבישראל, ועל כן יזכר הזכות של קריאת שמע, שזכות זו משמשת סגוריא על כולם. ברם אח"כ כתיב 'מי האיש הירא ורך הלבב', זה צריך כל אחד לומר לעצמו, לעשות חשבון הנפש בכל מעשיו, שאם הוא במדרגה פחות ממה שהוא יכול להיות, ילך וישוב לביתו.

כ"ק אא"ז מו"ר זי"ע היה אומר על ענין זה, שזה ענין ששייך לכל אחד ואחד, כשמסתכל על כלל ישראל צריך לדון באופן טוב וללמד זכות, אבל כל אחד לעצמו צריך לעשות חשבון הנפש על כל פרט ופרט.

דברים דומים לזה מצאתי בספר מפי ספרים וסופרים, בשם הרה"ק

מליוענסק זי"ע בספרו הק' נועם אלימלך (וישלה ד"ה או יאמר וישלה כו' מלאכים), וישלה כו' מלאכים (בראשית לב ד). פירש"י ז"ל מלאכים ממש, אל עשו כו'. ויצו אותם לאמר כה תאמרון לאדוני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי וגו' (שם פסוק ב). פירש רש"י ז"ל לא געשיתי שר וחשוב, דבר אחר גרתי תרי"ג מצות שמרתי.

ומדקדק שם כמה דקדוקים בפסוקים אלו. א. שפירש"י ז"ל 'מלאכים ממש', יש להבין למה באמת שלח יעקב מלאכים ממש אל עשו, והיה די לו בשליחות אנשים ולשום דבריו בפיהם איך יאמרו לעשיו, ולא היה לו להטריח מלאכים. ב. 'כה תאמרון לאדוני לעשו', למה לו ליעקב לאמר בביתו בדברו עם המלאכים 'לאדוני', בשלמא מה שהם יאמרו לעשו נחא שיאמרו כה אמר עבדך כו', אבל מה שדבר עם המלאכים בביתו למה לו להזכיר לקראו אדוני. ג. "לעשו" הלמ"ד אין לו שחר, כך היה לו לומר כה כו' 'אדוני עשו'. ד. 'עם לבן גרתי', פירש רש"י דבר אחר תרי"ג מצות שמרתי, וא"כ מה זה שאמר 'למצוא חן בעיניך', וכי בשביל זה ישא חן בעיניו, אדרבה יכעיסו בדבר זה שהוא מתפאר בעצמו ששמר

מהרי"ד מבעלזא זי"ע, בשינוי קצת, ש'שמע ישראל' אומר הכהן, והוא מחזק את לבם בדברי עידוד ומלמד זכות עליהם, ו'מי האיש הירא ורך הלכב' אומרים השוטרים, כמו שמוכא ברש"י (שם פסוק ח) ויספו השוטרים - (סוטה מג) למה נאמר כאן ויספו, מוסיפין זה על דברי הכהן, שהכהן מדבר ומשמיע מן שמע ישראל עד להושיע אתכם, ומי האיש ושני ושלישי כהן מדבר ושומר משמיע, וזה [מי האיש הירא ורך הלכב] שומר מדבר ושומר משמיע. דהשוטרים הם המדברים דברים קשים כגידון, שהם הממונים להוכיח את העם ולייסרם על עוונותיהם, והם יוכיחו ויאמרו למי שאינו ראוי והגון את העבירות שבידו, ואף יוכירו עבירה דרבנן כדוגמת שח בין תפילה לתפילה.

עוד מביא בספר מפי ספרים וסופרים ליישב קושיא זו מפי הרה"ק הייטב לב מסיגעט זי"ע שיומא דהילולא דיליה חל היום, ומעיר בשינוי לשון הפסוקים, דמאי שנא שבתחילה כתיב וניגש הכהן ו'דבר' אל העם, ובסמוך נאמר 'ואמר אליהם שמע ישראל, פתח בדיבור וסיים באמירה, וטעמא בעי.

וכדי ליישב הדיוק מקדים להביא את דברי הרה"ק רבי אלימלך

תרי"ג מצוות, והוא כדי שיבין עשו שאינו מפקד ממנו, בשלמא לפירוש ראשון שפירש"י ז"ל 'לא נעשיתי שר וחשוב', הם דברי הכנעה על ידי זה ימצא חן בעיניו, אבל לפי דבר אחר, אינו עולה כהוגן 'למצוא חן בעיניך'.

אך הענין הוא, דהנה דרך הצדיק בדברו עם אנשים, אזי הוא מדקדק בדבריו להשכיל שיהיו דבריו נשמעים כמשמעותיהם אחד דברים כפשוטן לאיש המדבר עמו, שנית הוא עיקר תוכן דבר שמכווין באותן הדיבורים שיהיו תפילה ותחנונים לפני המקום ב"ה וב"ש. והכוונה בזה שמסתיר דבריו של התפילה בהדיבורים שמדבר עם האדם, ואינו מתפלל תפילתו הצורך לו בפירוש, הוא למען המקטרג שלא יבין כוונתו בדבריו שמכנים בהם תפילה ולא יקטרג עליו, כי אינו יודע שזה הוא מתפלל.

ועל פי הדברים האלה יעלה הכל על נכון. זה ששלח מלאכים ממש ולא אנשים שלוחים, כי כוונתו של יעקב היה שהמלאכים ידברו אל עשו דברים כאלה שיהיו דברי ריצוי אל עשו וגם שיהיו דברי רצון בתפילה ובתחנונים לפני המקום להיותם מליצי יושר לפני המקום ב"ה עבורו, ולכן היה נוח לו וטוב ליעקב לשלוח מלאכים

ממש, כי מי הוא האיש שיוכל להיות מליץ יושר לפני ה' כמלאך ה' צבאות, וכדאיתא באמת במדרש (תנחומא ישן וישלח) שהמלאכים האלה היו מיכאל גבריאל רפאל שהם מליצי יושר תמיד על ישראל,

וזהו שאמר יעקב אל המלאכים 'כה תאמרו' רצה לומר באופן זה ובכוונה זאת תאמרו כל דבריכם אשר תדברון, דהיינו 'לאדוני' רצה לומר שיהיה כוונתם לאדון הכל הוא הבורא יתעלה זכרו לעד, וגם דברים כפשוטן 'לעשו' שיהיה דברי ריצוי לעשו. וזהו שאמר שיאמרו 'כה אמר עבדך כו' עם לבן גרתי', שמלת 'גרתי' משתמע לתרי אפי. דהיינו שהוא דברי מליצה לפניו ית"ש ששמר תרי"ג מצוות וזכות זה יעמוד לו שינצל מעשו, וגם דברים כפשוטן דברי ריצוי והכנעה לעשו שלא נעשיתי שר וחשוב. וזהו 'דבר אחר כו' תרי"ג וכו', רצה לומר שתכניסו ותכוונו בדבריכם שתאמרו לעשו 'עם לבן גרתי', שהוא יבין כפשוטו כנ"ל, ואתם תכוונו עוד 'דבר אחר', דהיינו להמליץ עבורי שתרי"ג מצוות שמרתי עכ"ל.

ועל פי דבריו כתב הרה"ק הייטב לב, שכדברים האלה צריך המוכיח את ישראל לדבר, שכאשר

שישמעו לדברי המוסר ויקשיבו אליו, ולהם ישתמש בלשון דיבור המורה לדברים קשים, וזו הכוונה פשוטה שבדבריו, ובקרב לבבו יתכוון למעלה באמירה רכה, שאפילו אין לישראל זכות מלבד שקראו קריאת שמע ינצלו מפגעי מפגעי מלחמה, ובגינה זכאין אינון וכדאי הוא להושיע להם.

ומעתה יתיישב כמין חומר, דכלפי הקב"ה יאמר וימליץ זכות על ישראל שאף אם יש להם רק זכות של קריאת שמע ראויים לישועת ה', ולאידך גיסא לישראל ידבר תוכחות ויוכיח אותם על עבירה דרבנן ויאמר להם 'מי האיש הירא ורך הלבב' ופירשו חז"ל הכוונה, שירא מעבירות שבידו ובכלל זה השח בין תפילה לתפילה, גם הוא ילך וישב לביתו, לעשות תשובה בלב שלם.

יעזור השי"ת שנזכה לתשובה שלימה, לכתיבה וחתומה טובה, ובקרב נזכה לנחמת ציון ובגין ירושלים בביאת גוא"צ בב"א.

יעורר לבב בני אדם לשוב אל ה', יזכיר את החמאים והעוונות של השומעים כדי שידעו על מה לשוב בתשובה, אולם ישכיל לדבר בתבונה, שבקרב לבבו ידבר טוב עליהם וימליץ זכות בעדם, ובאותה שעה ממש שהוא עומד להוכיחם יתחנן לפני הבורא ב"ה עליהם שימחול להם על כל מעשיהם וישפיע להם שפע רב וכל טוב.

והנה הכהן שניגש לדבר אל העם, היה מדבר אליהם דברי כיבושין, והי מעוררם בתוכחת מוסר לשוב בתשובה שלימה, אך כד בכד 'אין הגשה אלא תפילה', והכוונה שבשעה שידבר דיבורים קשים ודברי מוסר אל העם כמשמעות לשון 'ודבר' שהוא לשון קשה, בשעה זו יוסיף ויתפלל בעדם שירחם הבורא ויחוס עליהם להצילם מיד אויב ומכף כל שונא.

וזהו הביאור גם בכתובים שלפנינו, דכאשר יאמר 'שמע ישראל' כוון לב' פירושים, לישראל יאמר

מעמד פתיחת הזמן לאברכי כולל ש"ס דקהילתנו הק' יום א' פרשת שופטים א' דראש חודש אלול תשפ"א

בעין דברים אלו איתא בספר הק' נועם אלימלך (אמור ד"ה בעין אחר נראה) לפרש דברי רש"י ז"ל (ויקרא כא א) על הפסוק ויאמר ה' אל משה אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אלהם וגו' 'להזהיר גדולים על הקטנים' להיות כל האדם בשעה שעוסק בתורה או בתפילה או באיזה דבר קדושה, אז הוא בגדלות המוחין, וכך הדרך הצדיקים שלפני התפילה המה מיישבים עצמם ומוחין שלהם לפני מי הם מתפללין, והקדושה היא מגביה המוחין בעת העסק בה, אבל אחר התפילה או עסק הקדושה ההוא, נופל לקטנות המוחין בהילוכו בהבלי הזמן, וזה אינו תכלית העבודה השלימה, כי אדם צריך להיות תמיד בקדושה ובטהרה בלי הפסק רגע אחד, לזה צריך לקשר עצמו ג"כ בעת הגדלות מחשבתו בהש"ת ב"ה, שיהיה מחשבתו קשורה אף שילך ממנה, וזה 'להזהיר גדולים' פי' בשעה שהם בגדלות, 'על הקטנים' שישארו בקדושתם אף שיהיו בקטנות.

עם כניסתנו לחודש אלול נכנסים אנו לתקופה של ימים קדושים, ובזמן זו צריכים לאגור כוחות של גדלות

כשמתחילים זמן חדש המנהג לעורר על לימוד התורה, ובאמת שזה בחינה של אין מזרזין אלא למזרזין, שבהתחלת הזמן יש התחדשות, וכולם מתעוררים מעצמם בלימוד התורה בכוחות מחודשים. ואם הדברים אמורים בכל התחלה של זמן, על אחת כמה וכמה בתחילת זמן של חודש אלול שקול השופר כבר מהדהד בעולם, בדרך כלל ההד של הקול נשמע אחר הקול, אבל יש ענין של הד שלפני הקול, הגם שאנו מתחילים רק ביום המחר לתקוע בשופר, אבל אנו כבר שומעים את ההד של קול השופר. ובכל זאת אומר כמה מילים לאברכים החשובים שזוכים לשבת באהלה של תורה.

בספר בית אברהם כתב על הקריאה שקראנו בשבת שעברה פרשת ראה נתון תתן וגו' (דברים טו י), בעת שהקב"ה נתן לאיש יהודי הארה מן השמים, שנפתח לבו לעבודתו ית"ש, צריך להיות תתן, יתן משעה זו ויכין לזמנים של הסתר פנים, כי לא בכל זמן זוכים לזה, ועל דרך זה הוא גם פירש כפל לשון של פתוח תפתח (שם פסוק יא), והעניק תעניק (שם פסוק יד).

בכדי שיוכלו להשפיע לזמנים של קמנות לכשיגיעו.

הזמן של אלול צריך גם לתת מכוחותיו לחודש תשרי, שאמנם חודש תשרי הוא זמן מקודש, אבל מפאת היותו חודש שאיתן במצוות (ראש השנה יא), החל מכפרות עד קניית ארבע מינים ובניית סוכה וכדומה. וגם זה זמן שאנו משקיעים הרבה לתפילה, הזמן שגשאר ללימוד התורה הוא פחות מהרגילות, ולכן צריך חודש אלול לתת מהכוח שלו בלימוד התורה לחודש תשרי.

אנו אומרים בסיום מסכתא מודים אנחנו לך וכו', ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות, שאנו משכימים והם משכימים, אנו משכימים לדברי תורה, והם משכימים לדברים בטלים, אנו עמלים והם עמלים, ומקבלים שכר, והם עמלים ואינם מקבלים שכר, אנו רצים והם רצים, אנו רצים לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת.

אברכי הכולל הם מאלו שזוכים להיות מיושבי בית המדרש, אבל צריכים להבין שענין זה של יושבי בית המדרש הוא לא רק בזמן שהם

יושבים ליד הגמרא, אלא כל צורת החיים הוא שונה, שאנו משכימים והם משכימים, אנו עמלים והם עמלים, אנו רצים והם רצים. המשכימים שלנו הוא באופן שונה, העמלות והריצה שלנו הוא באופן שונה, מי שזוכה להיות יושב באהלה של תורה ולהיות מיושבי בית המדרש הרי כל המהלך החיים הוא באופן שונה, רואים את האצילות, רואים אצלם בחינה של יראתם קודמת לחכמתם, זה לא רק מה שהוא לומד בין כותלי בית המדרש, אבל זה גם משפיע על הליכותיו מחוץ לכותלי בית המדרש.

נוהגים לומר מראש חודש אלול עד אחרי שמחת תורה 'לדוד ה' אורי וישעי', באמצע הפרק אנו אומרים אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי וגו' (תהלים כו ד), צריכים לדעת כשאנו מבקשים בקשה זו, שלא יהיה בבחינה של כל הקורא קריאת שמע בלא תפילין כאילו מעיד עדות שקר בעצמו (ברכות יד), אם אנו מבקשים שבתי בבית ה' כל ימי חיי, צריכים לראות לקיים ענין זה.

מודים אנחנו לך, אני נותן שבח והודאה להקב"ה ששמת חלקי מיושבי בית המדרש, שזוכתי לזכות גדול עד מאוד להיות ממחזיקי

התורה, ושיש לי חלק בלימוד התורה של האברכים החשובים הלומדים במוסדותינו. ובנוסף מודים אנו שזכינו לראש כולל חשוב ה"ה הגאון רבי פינחס זלצמן שליט"א, שמשקיע מכווחותיו להצלחת הכולל, שיהי' הכל כראוי וכיאות על צד היותר טוב. אכן לא לחינם שמו הטוב של הכולל הולך לפניו, יש כתר תורה וכתר שם טוב עולה על גביהם, וזה בזכותם של האברכים החשובים, אבל זה גם בזכות הראש הכולל החשוב, שיש לי מידה גדושה של הכרת טוב לו ולפעליו, שבזכותו אנו זוכים למקום תורה חשובה זו.

וכאן המקום להודות להגאון רבי שלמה אשכנזי שליט"א שידיו רב לו במקום תורה זה שנים רבות, ובתקופה אחרונה כבר ביקש כמה וכמה פעמים שאנחנו נוריד ממנו עול זו, רצוננו להודות לו על שהיה לנו עזר ואחיסמך כל השנים אלו, ויעזור השו"ת שיהי' מבורך בכל מילי דמיטב מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, לאורך ימים ושנים טובים.

הנה בעוד כמה שבועות אנו עורכים סיום הש"ס, ולכאורה צריכים

להבין ענין זה שמוסדות התורה צריכים להשקיע כוחות ומאמצים רבים כדי שיוכלו להתקיים, הלא הם עוסקים להגדיל תורה ולהאדירה, ומן הדין היה שיהיה להם שפע רב כדי שיוכלו להחזיק ידיהם של לומדי תורה בהרווחה. אלא שרצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך עשה שהחזקת מוסדות התורה יהיה דוקא באופן כזה שיהיה לכולם חלק כדי שיהיה לכולם זכות בלומדי תורה. כל אחד ואחד מן העושים המעשים יש להם זכות בלימוד התורה של מקום קדוש זו. יעזור השו"ת שמעמד זה יהיה בהצלחה ובסייעתא דשמיא מרובה, כדי שנוכל להחזיק מקום תורה זו ולהגדיל תורה ולהאדירה ביתר שאת וביתר עון. ואני תפילתי, עד הנה עזרונו רחמיק ולא עזבונו חסדיך ה' אלוקינו, ואל תמשנו ה' אלוקינו לנצח.

יעזור השו"ת שתצליחו בלימודכם בזמן הבא עלינו לטובה, שתזכו לשבת באהלה של תורה על מי מזוחות, בלי שום דאגות, ושתזכו לכתיבה וחתומה טובה, עדי נוכח לנחמת ציון ובנין ירושלים בביאת גוא"צ בב"א.

